

PRESBITER

TARTALMUNKBÓL

- Közgyűlésre készülünk
- Emlékezetes presbiterek
- Igéről-Igére
- Az irgalom kultúrájáért
- Egyháztörténelem – presbitereknek

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

VII. évfolyam 1. szám

BUDAPEST

1999. január–február

Új világkorszakban élünk

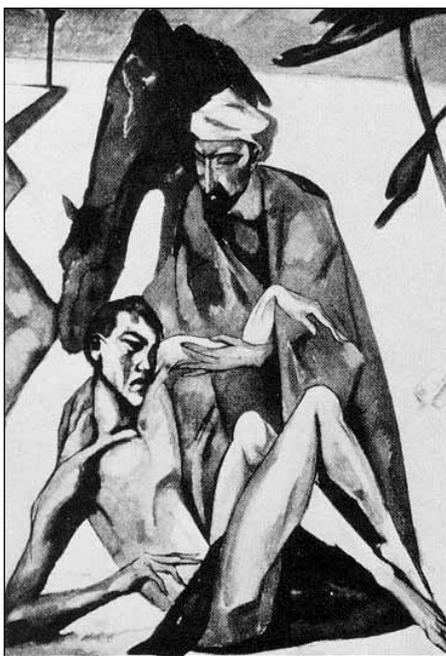
Alapige: 2 Kor 5,15–20

Alapigénk leszögezi: Jézus Krisztus halála és feltámadása óta új teremtésről kell beszélni. A régi – ószövetségi – világkorszaknak vége. Újjá lett minden Isten és az ember kapcsolatában. Isten megbékélt a világgal (18. vers). Ezért méltó, hogy mi is megbékéljünk Istennel. Hallgassunk azokra, akik ezt a megbékélést hirdetik, „minthogy az Isten volt az, aki Krisztusban megbékéltette magával a világot, nem tulajdonítván nekik az ő bűneiket és reánk bízta a békéltetés igéjét. Krisztusért járván tehát követségben, mintha Isten kérne mi általunk: Krisztusért kérünk, békéljetek meg az Istennel” (18–19. v.).

Az Istennel való kapcsolat szempontjából új világkorszakban élünk tehát. A régi-ek elmúltak, ímé újjá lett minden – mondja az Ige. Semmi nem változott – mondja a hitetlenség. Az ember ugyanazokat a bűnöket követi el, mint a megváltás előtt. Van betegség, szenvedés, halál, káoszban, sötétségben, zűrzavarban élünk – mondják azok, akik nem hisznek, azaz nincsenek Krisztusban.

Ha valaki Krisztusban van, új teremtés az. Az új teremtés, az új szövetség világkorszakában élünk. Isten megbékélt a világgal. De ezt csak személyesen lehet átélni. Ha valaki Krisztusban van. Ha valaki magára nézve, személyesen hiszi: Jézus Krisztus az én bűneimért halt meg, az én örök életemért támadt fel. Ez a titok. Az új teremtés csak személyes részvétel által érzékelhető. Úgy, hogy én magam is újjá leszek. Új teremtés a Krisztusban. Volt módom ilyen újjá született emberekkel találkozni. Ez az Ige: azért, ha valaki Krisztusban van, új teremtés az; a régi-ek elmúltak, ímé újjá lett minden, nem sugallt számukra feszültséget az Isten szava és az élettapasztalatuk közt. Mert az élettapasztalatuk pont az volt, hogy lehet Krisztusban lenni, lehet új teremtésként élni. Megta-

pasztalták, hogy szabadok lehetnek a bűn, a szenvedélyek, az ösztönök uralmától. Megtapasztalták, hogy lehet a keresztre nézve is szenvedni és az örök élet biztos tudatával meghalni. Új világkorszakban élünk. Ez azt jelenti, hogy van gyógyulás. Van gyógyulás az ő emberkárhozatából, a káoszból, a zűrzavarból, a sötétségből. De csak Krisztusban, Krisztus által. Azért, ha valaki Krisztusban van, új teremtés az.

Az irgalmas samaritánus

A Krisztus halálából született új életben élni azt is jelenti, hogy minden körülmény közt van értelme az életnek. Vannak, akik nem teszik fel a kérdést, mi az életem értelme. Vannak, akik felteszik és pszichológushoz járnak. Vannak, akik nem járnak és lelki betegek vagy öngyilkosok lesznek. Miért nem érzik sokan értelmesnek az életüket? Mert öncélú válaszokat keresnek.

És addig az élet értelmetlen is, amíg öncél. A teremtés rendjéből adódóan az ember élete Isten felé nyitott, Isten felé forduló kell legyen, mely élet a Teremtő szolgálatában és dicsőítésében nyeri el értelmét. A megváltásból adódóan az élet Jézus Urunk keresztiére néz és csak az Ő áldozatára válaszoló hálában található meg az értelmét. E két szempont nélkül az ember életét a maga önző céljai és a maga dicsősége szolgálatába állítja, ezzel a feje tetejére állítja az isteni rendet, és értelmetlenségre kárhoztatja magát. A Krisztusban új teremtéssé lett emberben ez a rend a talpára áll, és a Szentháromság Isten szolgálatában, dicsőítésében, a hálaadó életben megérez valamit már most az üdvösség ízéből.

Aki Krisztusban van, új teremtés az. Új ember. Mai szóval úgy is mondhatnánk: új embertípus. Ennek alakját ábrázolja Jézus az *irgalmas samaritánus* példázatában. Egy olyan ember jelenik itt meg, aki túl tudja tenni magát az etnikai feszültségeken, akit nem a szokások, nem az önzés mozgat. Aki ki tud lépni a kölcsönös gyűlölet ördögi köréből. Akinek a rohanás közepette van ideje megállni a másik fölött. Akinek a mindig irgalmatlan világban van ideje lehajolni a bajbajutotthoz. Aki a másik sebét beköti. Aki olyat áldoz a felebarátjára, amire neki is nagy szüksége van az úton. Még pénz is! Ímé az irgalmas, cselekvő szeretetű, áldozatra kész ember. Ímé az ember – mondja Pilátus, jóllehet fogalma se volt róla, hogy mit mond. Az Isten által elképzelt új ember: Jézus Krisztus. Az új embertípus krisztusképű.

Új világkorszakban élünk. *Imádkozzunk Isten Szent Lelkéért, hogy legyünk új teremtések, legyünk Krisztusban. Találjuk meg életünk értelmét Isten dicsőítésében, a felebaráti szeretetben.*

Varga Zsolt

Gyülekezeti kisszótár

PÉLDÁZAT

A Hegyi beszéd úgy Máté, mint Lukács evangéliumában a Boldogmondásokat követően Jézus legismertebb példázataival folytatódik.

A példázat rövid történet, következtetések levonására alkalmas, átvitt értelemben (is) értelmezhető és okulással szolgáló „tanmese”. Egy példa értékű gondolat lényegét tényszerűen és közérthetően fejezi ki. Ereje és nagyszerűsége abban rejlik, hogy a szöveg képi megjelenítése hatására az agyat továbbgondolásra serkentve, lehetővé teszi a mondanivaló lényegének azonnali felismerését. A hallgatók, illetve az olvasók többnyire egy pillanat alatt, a kipattanó szikrához hasonló intenzitással ismerik fel és értik meg a hallott vagy olvasott egyszerű történet következtetések levonására ösztönző gondolati mélységét.

A példázat „sikerét” a képzelet és a tudat összjátéka biztosítja. Emlékezetes marad, mert a látszólag passzív hallgató vagy olvasó aktív szellemi közreműködésével jön létre. Tudata azonnal reagál, úgynevezett „aha-élmény”-ben részesül.

A gyermekorból ismert mesék azért raktározódnak el az emlékezetben, mert egy helyzet érzékelés leírásával a tudatban megjelenő képek később is fix támpontot

adnak egy-egy élethelyzet megértéséhez. Észrevétlenül, példákkal tanítanak.

Szemléltetésül egy – nem bibliai – példa a példázat műfajból:

Hat-hét éves fiúcska ül az ablak alatt és egy tuskót farigcsál elmélyülten. Kérdi az apja: – Mit csinálsz? A kisfiú válasza: – A tányérodal csinálom, hogy készen legyen, mire megnövök, mert akkor te fogsz a nagypapa helyett a sarokban enni.

E pár sor hihetetlenül sok ismeretet ad. Megtudjuk többek között, hogy a legényke már tapasztalatokat szűrt le a felnőttek világából és megpróbálja ésszerűen hasznosítani őket. Megismerjük belőle egy család történet. Nemzedékek óta apáról fiúra száll az idősebb családtag kirekesztésének hagyománya anélkül, hogy visszasságát mind ez ideig bárki is észlelte volna. Benne van e pár mondatban a szülő elkerülhetetlen szembenézése az öregedéssel és a fiatalabb nemzedék felelősségtudata: az ifjabb segíteni akarása az időseknek. Van benne előrelátó bölcsesség: észrevehető a „kármentés” igénye. (A fatányér akárhányszor leeshet a reszkető kézből, nem törik el.) Benne van egy használati tárgy személyhez kötődése, birtoklásának elfogadása, más tulajdonának tiszteletben tartása és az ősi tradíció, hogy a személyes holmi

tulajdonosával együtt száll a sírba. A sorok között viszont megbúvik a szülők, a középnemzedék eleve nébe hasító, szinte fájó felismerés: az egyszerű gyermeki „gondoskodásban” megnyilvánuló, az apára is leselkedő kiközösítés. Ez a „kipattanó szikra” egyben a történet lényege.

Itt, ezen a ponton biztosan „leesik a tanusz”. Aki olvassa vagy ismeri a pár soros történetet, bizonyára másként fog viszonyulni felmenőjéhez.

A példázat tanító ereje minden körülírásnál és eszme-futtatásnál jobban hat. Példázatok ma is vannak s később is lesznek, ha egy esemény vagy folyamat kapcsán valaki észreveszi az összefüggéseket és levonja a következtetést. Ezekből lesznek a „mai példázatok”.

A példázat színesíti és életet lehel az igehirdetésbe, hiánya egysíkúvá, vérszegénnyé, könnyen feledhetővé teszi. A példázatok révén érthetőbbé válhatnak a hétköznapi események. Új ismeretet hordoznak és terjesztenek, gazdagítják a gondolatvilágot, fejlesztik a lényeglátást, az asszociációs készséget és kiváló helyzet-lemzésükkel maradandó élményt nyújtanak.

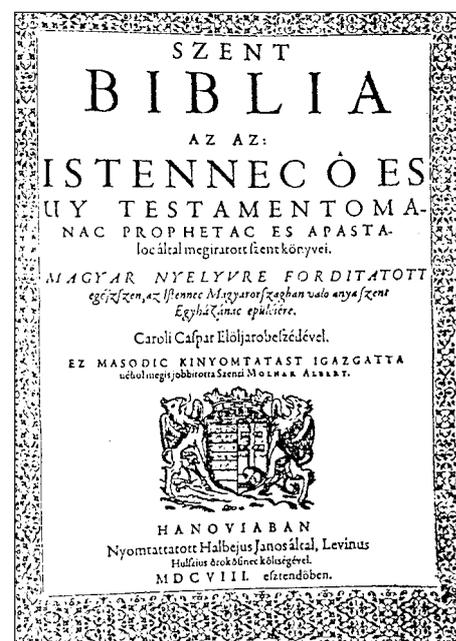
Jártában-keltében Jézus élő és ható példázataival vívta ki a megkülönböztető figyelmet. Életre szóló tanítást adott mindazoknak, akik hallgatták vagy követték. Legismertebbek a Hegyi beszédben leírt példázatai. Újraolvassa és időt szakítva a leírtak átgondolására és értelmezésére, akár bibliakörön belül, akár azon kívül, mindnyájunk épülését szolgálják.

Winter Silvia

A bibliás ember

A nem is olyan régen még Kunmadarason lelkipásztori szolgálatot teljesítő dr. Ötvös László nyugdíjazását követően hatalmas feladatra szánta el magát. Elhatározta, hogy hasonló kiadásban megjeleneti a Szenci Molnár Albert által 1608-ban Hanauban kinyomtatott Bibliát, ami tulajdonképpen Károli Gáspár Vizsolyi Bibliájának a második kiadása. Az elhatározást tett követte, s már megjelent a Hanau Bibliá-hasonmás kiadása. A nagy mű tipográfiai munkáit Dede Géza végezte, s a Karcagi Nyomda Kft.-ben nyomtatták ki a több mint 1200 oldalas könyvet, ami látható volt a frankfurti könyvvásáron is.

Igéről-Igére

Lelki életünknek éppen úgy szüksége van a napi táplálékra, mint testi életünknek. A lelki táplálékunk az Isten Igéje. A Biblia naponkénti olvasása útján juthatunk napi lelki eledelünkhöz. Aki ezt elhalasztja: visszafejldik, elkorcsosul, életteleenné válik. Az élő hit az éltető Igével tartható fenn.

A Biblia folyamatos és módszeres – az Ó- és Újszövetséget egyaránt magába foglaló – olvasásához nyújt segítséget a Bibliaolvasó kalauz, illetőleg a Kálvin Kalendárium.

E rovat keretében lapunk egy-egy száma között a bibliaolvasó kalauz alapján Igéket adunk közre, annak érdekében, hogy elolvasásával a közreadott Igék hitünk erősítőjévé váljanak. A felsorolt Igék egy presbiter számára Isten megerősítő üzenetét jelentették, így közreadásukkal szeretné, ha azok az Olvasó épülésére szolgálnának.

Lehetőséget szeretnénk nyújtani, hogy Kedves Olvasónk bármikor is veszi kézbe e lapot, megtalálhassa benne és Bibliájából ismételtelen elolvashassa az éltető Igét is.

Induljon az „Igéről-Igére” rovat is – minden presbiterhez szólóan – Igével: „Én most a szádba adom igéimet” (Jer 1,9), továbbá „Isten nyissa meg előttünk az ige ajtaját, hogy szólhassuk a Krisztus titkát” ... (Kol 4,3).

Pál

apostolnak Tituszhoz írott levele
alapján:

1,5 ...rendbe hozd az elintézetlenül maradt ügyeket...

1,13/b ...hogy egészséges legyen hitük...

3,2/b ...teljes szelídséget tanúsítva minden ember iránt.

3,14 ...jó cselekedetekkel járnak elől ... nehogy gyümölcstelenek legyenek.

János

első levele alapján:

2,6 Aki azt mondja, hogy Őbenne van,

annak magának is úgy kell élnie, ahogyan Ő élt.

3,18 ...ne szóval szeressünk, ne is nyelvvel, hanem cselekedettel és valóságosan.

3,21 ...ha pedig a szívünk nem ítél el, bizalommal szólhatunk Isten előtt...

4,4/b ...mert nagyobb az, aki bennetek van, mint az, aki a világban van.

4,19 ...azért szeretünk, mert ő előbb szeretett minket.

5,12 Akié a Fiú, azé az élet, akiben nincs meg Isten Fia, az élet sincs meg abban.

5,18/b ...aki Istentől született, az vi-

gyáz magára, és a gonosz meg sem érinti.

Márk

evangéliuma 1–7 fejezete alapján:

1,17/b ...emberhalászokká teszlek benneteket...

2,14 ...,Kövess engem!”

4,40 ...,Miért félték ennyire? Miért nincs hitetek?”

5,36 „Ne félj, csak higgy!”

6,37 „Ti adjatok nekik enni!”

7,23 ...a gonoszságok mind belülről jönnek, s ezek teszik tisztátalanná az embert.

Felhívás

A Presbiteri Szövetség azzal a kéréssel fordul tagjaihoz és támogatóihoz, hogy az 1999. március 20-áig esedékes adóbevallásuk során, akik ezt megtehetik, adják adójuk 1 százalékát a Magyarországi Református Egyháznak, amelynek technikai száma:

0066

A társadalmi szervezeteknek juttatható másik 1%-ot viszont a Magyar Református Presbiteri Szövetségnek, amelynek adószáma:

19675039-1-43.

Az elmúlt évi felajánlásokat köszönettel vettük, és arról a következőkben számolunk be:

42.900 Ft-ot használtunk fel a helyi presbiterkonferenciák költségeire,

57.416 Ft-ot pedig a presbiterképzés költségeire.

Gondolatok a fenti Igékhez

Hit

Nem hit az, amelyik nem keresi a gyülekezetet, mint ahogy nem jökedv az, amelyik nem keres társakat. (Ravasz László)

A hit mindent kipótol, helyrehoz – de a hitet nem pótolja semmi! (Ravasz László)

Csak az tud hinni, aki szeretni tud. (J. H. Newman)

A hit útján is adódnak sötét kanyarok! (E. Stein)

Szelídség

A szelídség mérője az, hogy tudjatos bocsánatot kérni és adni. (Ravasz László)

Szeretet

Semmi nem tud jobban megvigasztalni, mint az a bizonyosság, hogy minden helyzetben Isten szeretete vesz körül minket. (Kálvin János)

Félelem, rossz

Olyan társadalomban élünk, melyben mindenki fél kicsit a másiktól. Valójában attól, hogy a másik – valóban más. (Peter Fonda)

Legnagyobb vereség a világon: megszokni a rosszat. (Ravasz László)

Az előítéletek a sátnál ablaktáblái, amelyekkel elzárja előlünk a felkelő Nap fényét. (Ravasz László)

Vigyázzatok, aki napról-napra nem szentelődik, az napról-napra züllik! (Ravasz László)

Maradj velem, mert immár megvirradt

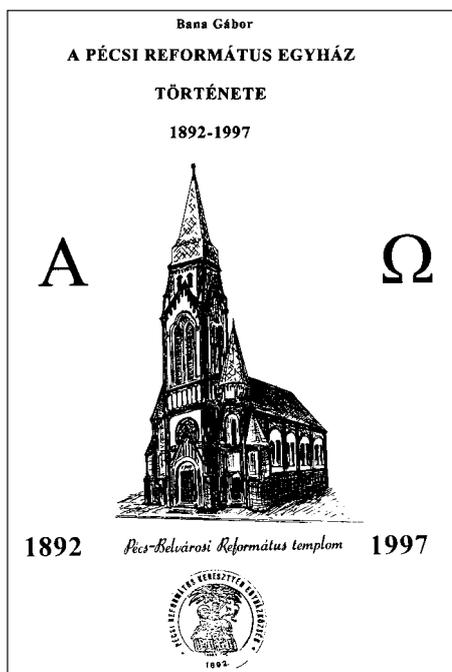
Maradj velem, mert immár megvirradt,
ködök mögül most sejlík fel a Nap,
a láthatáron hány gond, feladat!

Maradj velem, mert erőtlén e test,
fáradtság, baj, kór hirtelen kikezsd,
ellenségem is gyakran rám ijeszt.

Maradj velem és foglalkozz velem,
hogy új napomnak értelme legyen,
s a munkából se legyen elegem.

Maradj velem és áldj meg, ha lehet,
hogy hadd maradjak én is Teveled,
Megváltó Isten, örök szeretet!

Füle Lajos

Ma, amikor a vallási és hitélet gyakorlásának akadálya nincs, üresednek a templomok. Ez a tény a népegyházi szerkezet válságával hozható összefüggésbe, ami nemcsak magyarországi tünet.

A 60-70-es évek alatt, a gyors ütemű iparosodás, a régi paraszti életforma megváltozása, az intenzív városiasodás következtében egyre több ember számára vált feleslegessé, üres szokássá az egyházaság, a gyülekezetbe tartozás. A pártállami diktatúra „bezárta” az egyházat a templomfalai közé!

A népegyházi szerkezet megrendülése

A népegyházi szerkezet válsága talán sohasem lett annyira nyilvánvalóvá, mint a kommunizmus bukása után.

Amíg egyfajta szolid – de határozott – ellenállásnak tűnt az egyházhoz tartozás a diktatúrával szemben, sokkal többen tartoztak látható módon is az egyházhoz, jártak templomba, részt vettek az egyházi rendezvényeken, mint a rendszerváltás után, amikor újra szabad lett a vallás korlátlan gyakorlása. A gyülekezetek száma – a nagyobb halálozási aránytól függetlenül – fokozatosan csökken.

A helyzet annyira félelmetes, hogy egyenesen felvetődik az a kérdés: lehetséges-e még egyáltalán, vagy van-e értelme gyülekezet építésről beszélni? A kérdésekre adott válasz egyértelmű: van értelme, lehetséges! Sőt, most szükséges igazán gyülekezetépítésről beszélni. Nehémiás is a pusztává lett, kiégett Jeruzsálem felett adta ki a parancsot: „jertek, építsük meg Jeruzsálem kőfalát” (Neh 2,17.)

Ahhoz, hogy a gyülekezetépítés ilyen nehémiási vállalkozás lehessen, rá kell mutatni néhány olyan gondra, melyek ma az egyházban a gyülekezetépítést akadályozzák:

a) A Szentírás tekintélyvesztése

A rendszerváltással a porosodó Bibliák nem mindenütt kerültek vissza a polcokról a kézbe.

A Biblia egykor olvasó- és tankönyv, imakönyv és áhítatos könyv, hitvallás- és történelemkönyv, tudományos ismeretek forrása volt. Ma minden megváltozott. A mai lelkigondozás nem a Szentírással akar lelkigondozni, hanem Freud, Adler, Jung, Rogers és más pszichoterapeuták módszereivel.

Miért végzetes a Biblia funkcióvesztése? Azért, mert ha a gyülekezetben nincs isteni tekintélye a Bibliának, akkor a gyülekezet nemhogy nem épül fel, hanem lassan, de biztosan leépül.

A Biblia az egyetlen Krisztusra vezérlő mester. Alapfeladata a Krisztusra mutató, kulcsa Jézus Krisztus. Ahol Isten Igéjének nincsen tekintélye, ott megszűnik a kapcsolat a testté lett Igével.

Ha a Biblia nincs, nincs Krisztus hit és Szentlélek sem az egyházban.

Felvetődik tehát a kérdés: hogyan lehet visszaállítani a Szentírás tekintélyét?

Mindenekelőtt biblikus igehirdetéssel. A prédikátor ne a textusról, hanem a textusból beszéljen. A Biblia tekintélyét vissza lehet állítani tartalmasabb bibliaórák által, a Bibliaolvasásra való nevelés által, végül a Szentírás naponkénti, rendszeres tanulmányozásával...

(Részlet Bana Gábor presbiter testvérünk "A Pécsi Református Egyház története – 1892–1997" című könyvéből)

„Van-e Kőszikla Istenünkön kívül?”

(A tiszáninnyi lelkészi-gondnoki konferencia nyilatkozata)

Reformátusságunk és magyarságunk megmaradásának és kibontakozásának szolgálatát Isten adta esélyünknek, egyben feladatunknak tartjuk. Hálásak vagyunk azért, hogy a kegyelem a mi vidékünkön is megőrizte egyházunkat és nemzetünket. Ugyanakkor látjuk, hogy sodrásban kell megállnunk testben és lélekben.

1 A fizikai elsodortatás, az árvíz különösen Kárpátalján több tízezer honfitársunkat tette földönfutóvá. Az isteni gondviselés jeleinek tekintjük, hogy az ország színe-java a bajba jutottak segítségére sietett. Fontos azonban, hogy a következő hónapokban is állhatatosak maradjunk a segítő áldozatkészségben.

2 A lelki elsodortatás, a szektás téveszmék, a valláspótlékok, valamint a fogyasztás kultuszának térhódítása azokat fenyegeti, különösen a fiatalok között, akikből hiányzik az erős, kipróbált hit és erkölcsi világkép. Személyes meggyőződésre és hitvallásos tudatosságra van szükségünk ahhoz, hogy gyülekeze-

tünk tagjaival szilárdan megállhassunk és másokat is megerősíthessünk a hitben.

3 A szellemi elsodortatás, a teremtési rendek megbontása az egész népet veszélyezteti. Kívánatos tehát, hogy a nemek, a családtagok, a különböző korosztályok, vagyoni és társadalmi rétegek összhangban éljenek egymással. Támogatunk minden olyan közhatalmi törekvést, amely ezt segíti, s emellett az erkölcsi és a törvényes rend megerősítését, tehát a köz javát szolgálja: így, az erkölcsstan iskolai bevezetését, a hitoktatás helyzetének javítását, a családok felkarolását, a drogellenes törvényalkotást, az igazságszolgáltató hatóságok morális és anyagi megszilárdítását.

Meggyőződéssel valljuk, hogy ha jövőnket kőszikláinkra, a Szentháromság Istenre építjük, akkor megmenekülünk az életre és az örökkévalóságra. Csak Nála van megtartatás és üdvösség egyháznak és magyarságnak!

A konferencia résztvevői

Az Ige körül

E rovatunk keretében egy-egy bibliaóra üzenetét, a bibliakör tagjai kudarcait, örömeit tartalmazó bizonyágtételeit adjuk közre, egybeszerkesztett formában. E rovatot presbitertársainknak azzal az imádsággal kísérve nyitjuk meg, hogy az Ige köré lapunk hasábjain keresztül is összegyűlhessünk. Szeretnénk, hogy az egymás hite általi épülés azok számára is lehetővé váljon, akik rendszeresen nem részesei a bibliaórák áldásainak.

Elállítódott élet

(Bibliaórán elhangzott közös elmélkedés a Thesszalonikai gyülekezethez írott levél 5. része, 16–18. versei alapján)

A thesszalonikaiak hitében, amely vigasztalásul szolgált (1Thessz 3,7), az apostol olyan hiányosságokat is fellelt, amelyek pótlásra szorulnak (1Thessz 3,10). A hitben járás fontos lehetőségeként említi az apostol az 5. rész 16–18. verseiben foglaltakat.

Először úgy tűnik, mintha felszólítaná őket: „mindenkor örüljete”... „szüntelenül imádkozzatek” ... „mindenért hálát adjatek”. Mindezt erősíteni látszik a felsorolást követő záró gondolata... „mert ez az Isten akarata” Ha ez felszólítás, Isten akarata szerinti feladatleírás lenne csupán, nem tudnánk teljesíteni. Ki képes mindig örülni, szüntelen imádkozni, mindenért hálát adni? Mi magunktól felszólítás ellenére sem vagyunk erre képesek. Azonban a felszólításban az is benne van, hogy Jézus Krisztus által, a mi javunkra. Óáltala-Óvele már lehet, de ez már nem a magunkra hagyottság kilátástalanságát, hanem a felsoroltak biztató megvalósulást jelenti.

Mindenkor örüljete! Mi csak esetenként vagyunk képesek örülni. Körülményeink – hangulatunk, nyomorúságunk, sikertelenségünk – bánkódóvá, kesergővé tesznek. Az esetenkénti öröm is előbb-utóbb átcsap esetenkénti, de gyakran tartós bánattá. Az öröm annak sok ellentettjére: bánattá, szomorúsággá, elkeseredettséggé válik. Pál apostol a 2Kor 7,10-ben azonban olyan szomorúságról beszél, amely megtérést, Isten felé fordulást szerez. Az Isten felé fordulás (megtérés) eredménye: örömmé teszi életünket. Életünk azért nem örvendező, mert elfordult az öröm forrásától. Amikor elszakadunk az örömforrástól, a bánat sötétségébe esünk. Meg kell hát találnunk az öröm forrását: Jézus Krisztust.

Örömteremtő csillogást létrehozó iparágak működnek, de ezek nem források,

csak örömet kínáló, megtévesztő, hamis *pótszerek*.

Jézus Krisztus által megtalált forrás azonban ha eltűnik is életünkből, visszakéreshető, mert tudjuk, kihez, ki felé kell fordulnunk.

Nem az az életünk jellemzője, hogy mindenkor örvendezők *vagyunk*, hanem az, hogy mindenkor örvendezők *lehetünk*. Amikor nem örvendező az életünk, az azt mutatja, hogy nem éltünk az örvendezés forrása felé fordulás mindenkor adott lehetőségével.

A megszakítás nélküliség azonban az imádságunkra is érvényes. Szüntelen imádkozzatek! Izráel népének az imádkozás órája szolgált az imádkozás lehetőségül. Az apostol nem meghatározott időre korlátozódott, hanem szüntelen imádkozásra szólít fel bennünket. Nem is az imádkozás helyéről beszél, ahol lehet imádkozni. Nem említi az imádkozás tárgyát, amiért lehet vagy időnként kötelező imádkozni. Szüntelen imádkozás: bármikor, bárhol és bármely körülmények közötti imádkozást jelent. Előfordulnak az ember életében szélsőséges esetek, amikor semmi más nem tud tenni, csak imádkozni. De általában is igaz, hogy nincsenek sem előírt, sem tiltott helyek, időszakok, alkalmak az imádkozásra, ezért lehet szüntelenül – helytől, időtől függetlenül – imádkozni.

Bármikor, bárhol és bármiért imádkozás a szüntelen, a korlátozás nélküli imádkozás lehetőségét jelenti, ami az Isten akarata Jézus Krisztus által. Az apostol a lehetőségek kimeríthetlenségére a figyelmet nemcsak az örömben és az imádkozásban, hanem a mindenért hálát adásban is felhívja. Bár első megközelítésben úgy tűnik, hogy a hálaadás az ima része. Az apostol azonban önállóvá teszi, nem az ima részeként említi: „mindenért hálát adjatek”! Lehet az imádság keretében is hálát adni, de *a mindenért hálaadás több. Hálából odaszánom magam az Úrnak!* Egész életem, munkám, hitem, bizonyágtételem hálaadás. Szeretjük azonban az ajándéka-

dásra, a jóban részesülés esetére korlátozni a hálaadást, a köszönetmondást. A „mindenért” hálaadás azonban a rosszért, a nyomorúságért, a betegségekért, a megpróbáltatásokért való hálaadást is jelenti.

Tudunk-e mindent, bármit úgy fogadni, hogy azért hálát adunk? Erre az őszinte válaszuk, hogy nem, legfeljebb hogy olykor törekszünk erre.

Mi azonban mindenkor az Úr kezében vagyunk, akkor is, amikor szerintünk nem a jóban részesülünk. Ígéretünk van, hogy hajunk szála sem görbülhet meg az Ő tudta nélkül. Ezért a jót ugyanattól fogadhatjuk el, mint a megítélésünk szerinti rosszat. Ő a mi rossznak ítélt megpróbáltatásainkkal alakít, formál, csiszol, ami azért is rossz, mert fájdalmas. Lehet azonban ezért az alakító, formáló munkáért, mint ami javunkat szolgálja, hálát adni. Ha nem megy, hívjunk segítséget: Jézus Krisztus által fog menni. Imádkozhatunk azért is, hogy mindenért hálát tudjunk adni.

Ez az Isten akarata. Amit az Isten akar, az már létezik is. Legyen! Lett! Ez az Isten akarata: mindenkor örvendezés, szüntelen imádkozás, mindenért hálaadás.

Keresztyén életünk gyakran olyan, mint a benzimotor elállítódott gyújtása. Ha van szikra, nincsen meg a robbanáshoz szükséges sűrűség. Ha meg van a robbanásra készség sűrűsége, nincs meg a gyújtást teremtő szikra. Ezt az esetet a gyújtás elállítódásának nevezik. Ilyenkor be kell állítani az optimális gyújtási értéket: a szikra akkor keletkezzen, amikor bekövetkezik a robbanási végnyomás. Az Igék mindegyike lehetőség lelki életünk eddig még nem tapasztalt erejének kiteljesedését teremtheti meg. Ehhez azonban az optimális értékre állításra van szükség. Isten akarata, hogy meg legyen életünkben ez az optimális érték. Engedd hát, hogy beállíthasson az optimális értékre!

Az elállítódott élet Jézus Krisztus által képes teljesíteni Isten akaratát: mindenkor örülni, szüntelen imádkozni, mindenért hálát adni.

Dr. Cseh Lajos

Emlékezetes presbiterek

„Mit tenne ez esetben Jézus?”

Dr. vitéz Csia Sándor
(1885-1962)

Igen nagy tisztelet övezi a MÁV egészségügyi intézményrendszerét. A nagy gazdasági válság közepette is itt jól felszerelt kórházak, szanatóriumok, rendelők és légkör utalt arra, hogy a MÁV a kötelékében dolgozók gondját viseli. Ez a gondolkodásmód nem mai keletű. *Vajon ki gondol arra, hogy ez a kiváló egészségügyi szervezet egy református presbiter hitének, gondoskodásának a gyümölcse?*

Dr. vitéz Csia Sándor másfél évtizeden át – a húszas évek végétől a háború végéig – szervezte, építette a MÁV egészségügyi szervezetét. 900 orvos tartozott felügyelete alá. Hozzá tartozókkal együtt kb. 300.000 ember egészségére és szociális körülményeire viselt gondot. A budapesti Kálvin téri, majd a fasori eklézsia presbitere volt. Nem azért választották meg, mert e jelentős közéleti pozícióval rendelkezett. *A presbiter kereste, vállalta és végezte emberfeletti erővel e szolgálatot.* Mivel a MÁV rendkívül fontos, de ugyanakkor „veszélyes” üzem, *megalapította a Kékkereszt Egyesületet.* Annak érdekében tette ezt, hogy a vasutasok tízezrei megbízható, alkoholnak hátat fordító emberek legyenek. (Persze a Kékkereszt nem csak vasutasokkal foglalkozott. Ez is egyik oka volt annak, hogy a vasúti sínek között sehol egy szál gázt nem lehetett látni...) Emellett *megalakította az Orvosok Szexuális Társaságát*, s ennek vezetőjeként szünet nélkül járta előadásával az ország iskoláit. (A MÁV-hoz csak minden tekintetben szolid fiatalemberek kerülhettek. Volt is „vasutasbecsület” – a lányok szemében...)

Elnöke – s minden tekintetben mozgatója – *volt a Magyar Református Külmisziói Szövetségnek.* Nem az egzotikumok iránti érdeklődése készítette erre. Halálos komolyan vette ezt a jézusi parancsot: „Tegyetek tanítványokká minden népet...” Ő biztosította Molnár Mária, Döbrössy Lajos, Parragh Lajos, korábban Kunst Irén és Pauer Irma miszióba állítását és támoga-

tását. Katonásan, céltudatosan. Soroljuk tovább? A *Bethánia Szövetség elnökeként* nagyon komolyan vette a pro Christo et Ecclesia – Krisztusért és az Egyházért – jelmondatot. Mindezt a munkát a református egyház életrendjébe iktatta be szoros kapcsolatban az evangélikusokkal.

Életét sáfárságnak tekintette. Istentől kapta, Neki tartozik elszámolással. Nem személyiségét akarta „kibontakoztatni”, nem haszonért fáradozó materialista. Egyszerű keresztyén volt, aki igyekezett Jézus Krisztushoz, Megváltójához hasonlítani. *Az egyetemes papság fogalmát és tartalmát tudatosan, tervszerűen valósította meg.* Oly annyira, hogy a legváratlanabb helyeken – orvoskongresszus, munkavédelmi értekezlet, MÁV üzemvezetői értekezlet, a politikai élet színtere – mint pap és lelkipásztor lépett fel. Sokszor sokaknak okozott meglepetést, amikor szigorúan szakmai kérdések tárgyalása közben felvetette: **Mit tenne ez esetben Jézus?!** Szó szerint így.

Családja a háromszéki Czófalváról indult el. (Rokonok a Csihákkal.) Elődei széke-lyek és földművesek. Apja már Nyíregyházán vasutas. Egyetemi tanulmányai közben előbb darwinista és ateista. Orvossá avatása táján megtért. Nemcsak gondolkodásmódja változott meg, de élete is. Az „Élek több már nem én...” szerint. Az I. világháború megindulásának első pillanatában a frontra kerül. Négy éven át volt hadisebész. Itt ismerte meg majdani, szintén sebész feleségét. Több ezer ember életét mentette meg. Amikor sok volt a sebesült, maga is a tűzvonalból mentette a tehetetlen halálraítélteket. Isten úgy őrizte őt, hogy a háború utolsó percéig egyetlen karcolás sem érte. Ezt ő tudatosan tartotta számon. Ez határozta meg későbbi tevékeny életét. A „vitéz” címet sem dekorációként viselte és főleg nem kivagyiságból, bár nyomtatásban állandóan használja. Emlékeztető volt számára, hogy el ne feledje, mire őrizte őt Ura.

Orvosi mivoltára rányomta bélyegét az, hogy ő teológus. Teológus mivoltát pedig orvosi hivatása határozta meg. Ő az „áldott Orvos rabja”, szolgája volt. Urát vitte mindenhova. A világot pedig Krisztussal szembesítette. Ezért érzett nagy felelősséget az alkohol, a testiség, a pénz, a hatalom rabjai iránt. S mindennekfelett azért az ifjúságért érzett felelősséget, melyet nagy kísértések környékeznek, s hajtának katasztrófa felé.

Cikkek, előadások százait-ezeit írta, tartotta. Néhány cím: *Bűn és betegség* (A Népegészségügyi és Munkásvédelmi Szövetség balatonkenesei munkásügyi előadássorozata. 1941.); *A szexuális nevelés és a jövő nemzedék* (Teleia-egyesület 1932. I. 24.); *Egy ifjúsági világmozgalom Krisztusért és az Egyházért* (Belmissziói útmutató 1928); *Szovjetország és a kereszténység* (1930).

Sodró lendületű, egy pillanatig sem habozó egyéniség. (Havonta 2000 magánlevelet ír 4 titkárral...) Jellemére, stílusára jellemző egy rövid írása a „Hajnal”-ban. Címe: *„Ki segít Molnár Máriát hazahozni?”* (1934. október) *„Manusz szigetéről Budapestig 30 000 km utat kell megtenni. 3000 pengő az úti költség. Azaz 1 kilométer = 10 fillér. (Így egyszerűsíti a hatalmas összeg benyomását.) Ki-k döntse el, hogy hány kilométerrel tudja közelebb segíteni a megfáradt miszionáriust. A mai napon lapunkhoz csatolt megrendelőlapra küldje be tehát mindenki megrendelését és haladéktalanul lásson munkához, mert Szilveszter napjára együtt kell lennie a 3000 pengőnek. Munkára fel!”*

(Folytatás a 7. oldalon)

(Folytatás a 6. oldalról)

Ő nem bocsátkozik hívő elméleti vitákba. Voltak, akik felvetették, hogy minek a külső misszió, hiszen Magyarországon is bőven élnek pogányok. Válasza: „... micsoda katonára az, amelyik parancs hallatára elkezd okoskodni, filozofálgatni ahelyett, hogy indulna és engedelmeskedne. Ilyen sereggel lehetne-e győzni? Még Krisztusnak sem! A hadiparancs pedig világosan szól: „Menjetelek el széles e világra, tegyetek tanítványokká minden népet!” Jobbra át! Indulj! – Vagy haditörvényszék elé kerülés és főbelőnek... Kinek kell engedelmeskedni?” (Hajnal 1932. 3. sz.)

Ez határozott beszéd és szolgálat. Mai „bizottságosdi” korunkban – tárgyalunk, elnapolunk, újra napirendre tűzünk és vitatkozunk magától értetődő dolgokról – van mit tanulunk attól a presbitertárstól, aki jól tudta, kicsoda az Ő Megváltója és mit akar.

1950 után 4 és fél évig volt bebörtönözve. Az elszünetelt kínzások következtében fél lába megbénult, teste 40 kilót fogyott. Családját kitelepítették. Otthonát kifosztották. E sorok írója 1956 karácsonyán még találkozott vele a celldömölki parókián. Következő évben Svájcban élő leányához mehetett. Emlékezete legyen áldott. Szolgálatát követésre méltó.

Papp Vilmos

Visszajön!

Hóból az erdő, ködből a felhő,
hó esik, tél szele fújja.
Valaki eljött, Valaki elment,
Valaki visszajön újra!

Száll csuda híre szívből a szívbe,
kétezer év a tanúja:
Valaki eljött, Valaki elment,
Valaki visszajön újra!

Angyalok ajkán, emberek hangján
csendül a csillagos ének,
kétezer éve mennek Elébe
boldogan, kik Nekik élnek.

Ott a helyed e drága menetben,
életed KRISZTUSA vár rád.
Hagyd el a gondot, légy Vele boldog!
Zengje a szíved a hálát!

Füle Lajos

Hála és köszönet

Év eleji gondolatok

Minden év elején rendezgetni szoktam irataimat, újságokat, folyóiratokat, közülük néhányat be is kötettem – hátha az utókor értékelni fogja. Amikor a *Presbiter* című újságot rendeztettem, sok gondolat fogalmazódott meg bennem. Az első, hogy megköszönöm vagy más képpen mondva: hála és köszönet az Úrnak és a Szerkesztőségnek, hogy az igen értékes és színvonalas újság már a hatodik évfolyamát érte meg, és most, 1999-ben lépett a hetedikbe. Mondhatjuk úgy is, hogy felnőtt korba lépett, de nem is igen volt gyermekkor, mivel mindig megjelent, mindig volt üzenete, mondanivalója, az egyszerű emberektől, presbiterektől kezdve lelkészek, professzorok, orvosok írtak cikkeket, tanulmányokat, ünnepi köszöntőket...

Egy budapesti presbiteri értekezleten (konferencián) hallhattuk, milyen nehézségekkel küzdenek a szerkesztőségi tagok, mennyi fáradságba, aggodásba kerül, amíg a lap „összeáll”.

Köszönet mindazoknak, akik fáradoznak a lap írásában, megjelenésében, postázásában, végül, de nem utolsósorban a kivitelezést végző nyomdának.

Mivel is foglalkozik a Presbiter? Tudjuk, de azért néhány gondolat: Mindennel, mondhatjuk röviden. Talán legfontosabb a presbiterek képzése, tájékoztatása, emlékezés egykori presbiterekre, a gyülekezetekben történt eseményekről leírás, konferenciákról tudósítás és hitmélyítő cikkek, tanítások igen értékesek.

Vannak olyan újságok (főleg üzemi újságok), amelyek az „év cikke” címet megnevezik. A *Presbiter*ben ilyen nincs, de nem is lehetne, mivel annyi jó és hasznos, nívós cikk jelenik meg, hogy nem tudna a szerkesztőség egyet is kiemelni.

A jövőt illetően mit is lehetne tanácsolni, főleg a nem szakmabelinek? Talán csak három szót: csak így tovább...

A Presbiteri Szövetség munkájáról: adjunk hálát az Úrnak, hogy létrejött, megalakult a szövetség, úgy is mondhatjuk, hogy legalább lett és van pártfogója, vezetője, feje a sok ezer magyar presbiternek. Mondhatjuk, hogy a vezetők, akik hitben járnak, úgy is élnek, és önzetlenül, szívből szolgálnak. Nem kímélik erejüket, idejüket, azért, hogy mi presbiterek képzetebbek, hitben erősebbek legyünk, legyen irányelvünk.

A konferenciákról, továbbképzésekről: igen hasznosak a presbiteri konferenciák, továbbképzések, értekezletek. Én is több ilyen rendezvényen vettem már részt, amelyek felejtethetetlenek maradtak számomra. Tudjuk, hogy milyen óriási munka egy-egy továbbképzés, konferencia megszervezése. Biztosítani a résztvevőket, sokszor könyörögni kell az egyházmegyéknek, hogy küldjenek presbitereket, biztosítani a szállást, ellátást. Nem beszélve az előadókrol, mondhatjuk, hogy mindig színvonalas előadások, tanítások, tájékoztatások, istentiszteletek hangzottak el.

Számomra talán legemlékezetesebb az 1998-as pápai nemzetközi presbiteri konferencia. Jó volt látni, hogy megtiszteltek bennünket püspökeink, és hárman ültek egymás mellett: dr. Csiha Kálmán, dr. Bölcskei Gusztáv és dr. Hegedűs Loránt püspök urak.

Most jegyzetfüzetemből idézek néhány ott elhangzott mondatot:

- Minden múltó perc Istenhez visz közelebb.
- Istennek célja van életünkkel. Mindent Neki köszönhetünk.
- Aki Istentől hitet nyert, egész életében bizonyosságot kell tennie. Az igaz ismeret nem távolít el az Úrtól, hanem felemel és alázatra tanít.
- A hit legnagyobb ellensége a kételkedés.
- Figyeljünk oda gyülekezetünk ifjúsági munkájára. Az ifjúság a gyülekezet lelki utánpótlása.
- 1989 után azt hittük, jön a gazdasági jólét és elfogyott a mennyegzői bor...
- Szőlőkarónak is lenni kell, a karó nem terem, de tartja a tőkét.
- Mi örökké marjuk egymást, ez népbetegség, úgy mint az alkoholizmus.
- A református egyház Krisztust 40 évig zárójelbe tette.
- Mi presbiterek is felelősek vagyunk, nem kell mindent áthárítani lelkészeinkre.
- A pap a falunak lelkésze, tanítója, orvosa volt, felnéztek rá az emberek.
- Nem a jólét idején épül az egyház.

Köszönet az asszonytestvéreknek, akik minden értekezleten, továbbképzésen, konferencián gondoskodnak rólunk, üdítő, kávé, tájékoztatás. Külön meg kell említeni az iratterjesztés sokszínűségét, a sok kedves, hasznos könyv, Biblia és egyéb kiadvány árusítását, bemutatását.

Végül néhány szót arról, hogyan is fogadják a gyülekezetek a Presbiteri Szövetség munkáját, a presbiterek ténykedését.

Debrecen vonatkozásában mondhatjuk, hogy egyre nagyobb vonzása van a presbiteri továbbképzésnek, értekezleteknek, lassan kicsi lesz a Kálvin téri gyülekezeti termünk. De őszintén meg kell mondani és vallani, hogy sok olyan egyházközség van, ahonnan egy presbiter sem volt még egyetlen előadáson (rendezvényen) sem.

A leírtakból ami jó, ami hasznos, azért az Úré a dicsőség és hála. Köszönet Mindazoknak, akik dolgoznak és fáradoznak értünk, magyar presbiterekért.

Széles Lajos

presbiter, egyházmegyei tanácsos, Debrecen

KÖZGYŰLÉSRE

Főtitkári beszámoló a Magyar Református Presbiteri Szövetség 1998. évi munkájáról

A Magyar Református Presbiteri Szövetség 1997. évi tevékenységéről szóló beszámolóban azt az évet úgy jellemeztem, hogy a fejlődés, az élet jelei mellett megjelentek a hétköznapi gondjai, az ún. „gyermekbetegségek” is, amelyek a felnövő emberpalántáknál sem kellemesek, de kellő kezelés nélkül veszedelmesek is lehetnek.

Lássuk, kellően kezeltük-e ezeket a gyermekbetegségeket, beváltottuk-e azokat a „recepteket”, amelyeket a kezeléshez szükségesnek tartottunk?

A gyógyítás, kezelés legfontosabb eszköze az Ige, az örömhír hirdetése. Talán éppen e tekintetben nem haladtunk előre annyit, amennyit kellett, lehetett volna és amennyit szerettünk volna. Úgy gondolom, erre figyelmeztetett minket az Úr is, amikor elvette tőlünk és hazavitte Vándor Gyula testvérünket, missziói titkárunkat: új szántást kell szántani! Voltak ugyan evangelizációk nemzetközi, országos és helyi konferenciáinkon, de talán éppen azokat a presbiterársainkat értük el legkevésbé, akiknek erre a legnagyobb szükségük lenne. Nem alakultak ki azok az evangelizációs formák sem, pl. a *párbeszédes evangelizáció*, amellyel felismerhetnénk, hogy kit hol szorongat a Szent Lélek, *csak ezt még ő maga sem tudja így megfogalmazni*. Ezért elnökségünk úgy határozott, hogy *létre kell hozni a Szövetség missziói bizottságát*, amely a Magyarországi Református Egyház missziói tevékenységébe illesztve, a társ egyházi szervezetekkel (Nőszövetség, ifjúsági szervezetek, Biblia-szövetség, Bethánia CE stb.) együttműködve, kidolgozza a Szövetség missziói elképzeléseit és munkatervét a presbiterekre vonatkozóan. A bizottságra vonatkozó alapszabály-módosítást a határozati javaslatok tartalmazzák, amelyet, valamint a bizottság tagjainak jelölését és választását önálló napirendi pontokban tárgyalunk.

A fejlődés, megerősödés *elsősorban tehát a Jézus Krisztusba vetett hit terén* a fontos. Ettől elválaszthatatlan az ehhez és a *szolgálathoz szükséges ismeretekben való fejlődés* megerősödés is. Az 1996. és 1997. évihez hasonló felmérést ugyan nem

végeztünk, de a rendelkezésre álló adatok alapján is valószínűsíthető, hogy a találkozást és az ismeretszerzést elősegítő presbiteri konferenciák száma 1998. évben nem csökkent, sőt növekedett, különösen ott, ahol az ún. *észak-pesti módszert* bevezették: szemlélni, észak-borsodi szervezetünk területén, de híreink vannak olyan helyekről, ahol területi szervezetünk még nincs, de tagjaink és az egyházmegye vezetése, vagy azt a feladatot felvállaló lelkipásztorok ezt megszervezték (Somogy, Veszprém), sőt olyan egyházmegyéből is, ahol nem Szövetségünk kezdeményezésére tartottak konferenciákat (Hajdúvidék, Nyírség).

Tapasztalható, hogy ezek a lelkészkeri, egyházmegyei konferenciák, bibliaiskolák a legkeresettebbek. Sajnálatos, hogy *a gyülekezeti presbiteri bibliaórák közel sem ilyen sok helyen vannak*, és sajnálatos, hogy a főiskolai szintű képzés, amelyet azok, akik ezt elvégeztek, joggal sürgetik, ez évben sem folytatódott. A *főiskolai szintű képzést* 1998-ban Szövetségünk nem erőltette. Ennek két oka volt. Az egyik, hogy az újonnan indult pápai teológiai akadémia készül felvállalni a gyülekezeti munkások, presbiterok képzését, de – érthetően – leghamarabb az 1999/2000. tanévtől.

A másik ok az, hogy az 1999. évi általános presbiteri tisztújításra való felkészülés során ajánlott beszélgetések keretében kellene meghatározni, kinek melyik képzés ajánlott. Amint az a Presbiter 1998. évi 6. számában is megjelent felhívásunkból is kiderül, a *minimum a konfirmációs ismeretanyag*. Ez azonban – megfelelő formában – a gyülekezeti presbiteri bibliaórák anyaga kell legyen. Ezeknek a beszélgetéseknek a során kellene kiderülni annak, hogy kinek ajánljuk a felsőfokú képzést.

Ez a mód – ti. a *beszélgetések során felmért ismeretszint* – az a módszer, amelyet a bácskiskunsági egyházmegye tanulmányi bizottsága ajánl a presbiterképzés eredményének felmérésére. A javaslat szerint ugyanis a 6 éves ciklus során az egyházmegyei látogató küldöttség lehetőleg minden presbiterrel elbeszélget egy meghatározott ismeretanyagról, amelyre a fel-

készítés megszervezése a lelkipásztor, az egyházmegye, ill. a Szövetség feladata, azt pedig, hogy ez melyik évben történik, a presbiter szabadon választhatja meg.

Az elnökség úgy látja, hogy ez a mód a leginkább egyénre szabott és jó alkalom arra, hogy a látogató küldöttség és a presbiterok kapcsolata szorosabbá váljék, ezzel megbecsülésük növekedjék.

Ezzel az elnökség eleget tett azon tavalyi közgyűlési határozatnak (3/c/1998. Kgy.), amely megbízta az elnökséget, hogy dolgozzon ki a beérkezett javaslatok alapján olyan rendszert, mely a képzésen rendszeresen résztvevőknek valamilyen igazolást, elismerést ad. A javasolt módszer mellett természetesen még helye van bizonyos emléklap, elismerő, igazoló oklevél kiadásának is, amely egy-egy bibliaiskolai vagy egyéb képzési cikluson való részvételt igazol. Az elnökség által ajánlott módszer azonban minden presbiterre kiterjedne és a képzési módszereket és szinteket is megfelelően a presbiterekhez lehet igazítani.

A képzéshez igyekszünk kiadványokkal is hozzájárulni. 1998-ban *dr. Judák Endre* testvérünk áldozatos munkája révén megjelent a *8., anyagi dolgainkat tárgyaló, ill. a 9–11., a közösségépítéssel foglalkozó füzet*. Ezt a célt is szolgálják Presbiter c. lapunk cikkei is.

Hogy a hit ébresztését, a hit- és az ismeretek elmélyítését Szövetségünk legfontosabb feladatának tekinti, azt az is jelzi, hogy a *hollandiai Fundament Alapítvánnyal* való korábbi megállapodás keretében segítséget kap a korszerű, készséget is fejlesztő *oktatási formákhoz*. Terveink szerint *hazai szakemberek kis körét Hollandiában kiképeznék*, hogy ők majd a nyert ismereteket hazai viszonyainkra adaptálva újabb személyeknek adhassák tovább ismeretüket. Szeretném hangsúlyozni, hogy a képzésben nem elég az ismeretközlés, az ismeretek begyakorlása is szükséges és éppen ebben nyugodtan támaszkodhatunk holland testvéreink tapasztalatára anélkül, hogy egyházunk egységét veszélyeztetnénk!

(Folytatás a 9. oldalon)

KÉSZÜLÜNK

(Folytatás a 8. oldalról)

Rövidesen szeretnénk **felvenni a kapcsolatot azokkal a szervezetekkel** (Protestáns Missziói Központ, Bibliaszövetség), **ahol szintén folyik felnőttképzés**, hogy egymás lehetőségeit jobban felhasználhassuk.

Már érintettem **a presbitériumi tisztújítás ügyét**. 1998. évi feladataink között megfogalmaztuk, hogy „lelkileg, jogilag, gyakorlatilag elő kell készíteni az 1999. évi presbitériumi választásokat.” Ez ügyben eddig két felhívást, útmutatást adtunk ki (Presbiter 1998. 2. és 6. szám), számos helyen tartottunk erről előadást. Készülünk még egy röplap formában történő útmutatás kiadására is, és folytatjuk az ilyen tárgyú előadásokat is. Törvényértelmezést kértünk a Zsinattól a törvény bizonyos pontjaihoz.

Újra és újra hangoztatnunk kell ezzel kapcsolatban, hogy **ha a presbitériumok megújítása nem az imádkozás és a gyülekezet tagjaival, valamint a jelenlegi és az újonnan jelölendő presbiterekkel történő párbeszéd légkörében bonyolódik le, ha nem dolgozó presbitereket, hanem csak tisztségviselő presbitereket választ a gyülekezet, akkor lehet, hogy a választás teljesen törvényeink szerint bonyolódik le, mégis rossz presbitereket választunk**. Úgy is mondhatjuk rövidebben: **ha nem azokat keressük és választjuk, akiket csak Jézus választ, hanem akiket mi választunk, akkor rossz presbitériumot választunk**.

Alapszabályunknak és közgyűlési határozatainknak megfelelően a Szövetség tevékenységét a presbiterképzésen túl a következő irányokba kell fejleszteni:

- a Szövetség alapjainak szélesítése, vagyis a taglétszám növelése új területi szervezetek létrehozásával,

- a meglévő szervezetek erősítése, öntevékenységük erősítése,

- a kapcsolat erősítése egyházi szervezetekkel, ill. magával a Magyarországi Református Egyházzal, egyházkerületeivel, egyházmegyéivel,

- a közéleti kapcsolatok, a közéleti felelősségvállalás erősítése.

Az elsőben, a taglétszám növelésében új területi szervezetek létrehozásában nem értünk el kellő eredményt, mert ugyan 1998-ban 83 új tag lépett be szövetségünkbe, de elhalálozás és kilépés miatt az 1997. december 31-én 901 rendes, 19 pártoló és 4 tiszteletbeli, vagyis 924 tagunkkal szemben 1998. december 31-én 928 rendes, 19 pártoló és 4 tiszteletbeli, vagyis

951 tagunk van. 1998-ban új területi szervezetünk nem jött létre, noha több kezdeményezés indult el, így a **mezőföldi egyházmegyében és Dél-Borsodban**.

Ez utóbbi újszerű kezdeményezés, hisz a borsodi egyházmegyében van területi szervezetünk, de a megye kiterjedt voltára való tekintettel – ezt ugyan más megyék is elmondhatják – felvetődött egy **dél-borsodi területi szervezet** alakítása is. Ennek ügyét tehát még vizsgálni kell. Az, hogy taglétszámunk most nem nőtt, nem örvendetes, de ebben az 1999. évi tisztújítás is közrejátszik. **A tisztújítás után viszont feltétlenül szükség lesz arra, hogy Szövetségünk munkáját is megerősítsük az újonnan választott presbitériumok tagjaival. Változatlanul a dunántúli és a tiszántúli egyházkerület egyházmegyéiben lehetne még új területi szervezetet alakítani**, mert a dunamelléki egyházkerület minden megyéjében, a tiszáninneni egyházkerület majdnem minden megyéjében van már területi szervezetünk.

A meglévő szervezeteink közül többen, ahol ezt a munkatervük is már előre jelezték, komoly munka folyt. Különösen is kiemeljük a baranyai, az (észak)-borsodi, a dél-pesti, a debreceni, az észak-pesti, a nagykunsgai, a tolnai, a vértesszaljai, a zempléni területi szervezet munkáját. Örvendetes a mozdulás Bácskiskunsgában, Békésben. Örülnénk, ha ilyen jó hírekről számolhatnánk be az egervölgyi és a csongrádi szervezetünk munkájával kapcsolatban is. Persze meg kell jegyezni azt is, hogy a jó munkát végző egyházmegyékben is a jó munka általában nem az egész területi szervezetre, hanem egy vagy több lelkeszkörre, körzetre terjed ki. Ez azt is mutatja, hogy **az észak-pesti területi szervezet által elindított módszer a jó, amihez nélkülözhetetlen az is, hogy a lelkészek is szükségesnek, jónak tartanak és támogatnak Szövetségünk kezdeményezéseit. Köszönjük azon lelkipásztor testvéreinknek, akik munkánkat segítik, köszönjük azon espereseknek, püspököknek és világi társaiknak támogatását, akik felismerték, hogy a presbiterekkel való foglalkozás egyházunk előmenetelét szolgálja**. Reméljük, hogy évről-évre többen lesznek.

Ezzel már át is tértem **az egyházunkkal és az egyházi szervezetekkel ápoltt kapcsolatra**. Ószinte örömmel mondhatjuk el, hogy zsinatunk Elnökségével, ill. az egyházkerületekkel kapcsolataink általában igen jók. **A Zsinat Elnökségének erkölcsi**

és anyagi támogatását külön is köszönjük. Köszönjük a Dunamelléki Egyházkerületnek azt a jelentős támogatását, hogy székházában helyet és működési feltételeket biztosít nagyrészt ingyenesen.

Jó példája, de területi szervezeteink között nem egyedüli, hogy egyházunk Szövetségünket segíti. Hogy mégis az „általában” szót használtam, azt az indokolja, hogy egyes esetekben alakult ki feszültség konkrét ügyek kapcsán. Szövetségünk a maga részéről mindent megtett és megtesz ezen feszültségek feloldására. Van, ahol ez már sikerült, van, ahol még nem, de reméljük ott is meg fog szűnni a feszültség. Az egyházmegyékkel ápoltt kapcsolatunk már nagyobb változatosságot mutat. Ahol területi szervezetünk van, ott a kapcsolatok, ha eltérő intenzitásúak is, de jók. Ahol nincs területi szervezetünk, ott sem egyformák kapcsolataink. Ahol tudjuk, hogy még nem érett meg a területi szervezet megalakulása, ott nem erőltetjük, hisz „alapszabályunk”: nem erővel és nem hatalommal, hanem az én Lelkessel. „Van, ahol nem egyet nem értés”, hanem a kellő érdeklődés miatt nem erősödött meg a kapcsolat.

Az egyházi egyesületek közül a Lelkesz egyesülettel, a Nőszövetséggel állunk kapcsolatban, de számos tagunk egyidejűleg tagja a Bethánia CE-nek, ill. a Bibliaszövetségnek. Amint már említettem, készülünk a képzésben együttműködni a Bibliaszövetséggel és a Protestáns Missziói Központtal, akikkel egyébként békési területi szervezetünk már ki is építette kapcsolatát.

Egyházi kapcsolatunk közé soroljuk a Fundament Alapítvánnyal kialakult már említett együttműködésünket is.

Ennek révén **igyekszünk erősíteni a kárpát-medencei egyházak, ill. presbiterek közötti kapcsolatot is**. Ennek szép megnyilvánulása, hogy ott bábáskodhatunk a Kárpátalján megalakult Presbiteri Szövetség szervezésénél, de részt vettünk számos erdélyi, szlovákiai, horvátországi és jugoszláviai alkalmon is.

(Folytatás a 10. oldalon)

KÖZGYŰLÉSRE KÉSZÜLÜNK

(Folytatás a 9. oldalról)

Az egyházzal kapcsolatos együttműködést jelzi **egyház-finanszírozási munkacsoportunk** is, jóllehet eddig nem sikerült eredményt elérni, hacsak nem azt, hogy segítette azt, ami Szövetségünk egyik alapcélja: **a horizontális kapcsolatokat a gyülekezetek között.**

A másik munkacsoportunk most alakult meg decemberben: **a nemzetünk népese-
dési problémáival foglalkozó demográfusokból, szociológusokból, orvosokból, néprajzosokból, pszichológusokból, közgazdászokból, szociálpolitikával, gyakorlati és bibliai teológiával foglalkozó teológusokból alakult munkacsoport** munkája, majd ennek mind szélesebb körben való megvitatása nyomán olyan javaslatokat kívánunk a zsinat asztalára tenni, amelyek egyházunk, a keresztyén egyházak feladatait igyekeznek megfogalmazni, ill. az állam és a társadalmi szervezeteknek teendő javaslatokat tartalmaznak a helyzet megváltoztatására.

Ezeknek a területeknek (egyházfinanszírozás, népesedés) bevonása munkánkba azt is jelzi, hogy szeretnénk **református értelmiségekből egy olyan csapatot kialakítani, akiket egyházunk holdudvarába tudunk kapcsolni.** Közélesen olyan munkacsoportot is szeretnénk kialakítani, akik **a kárpátaljai újjáépítést műszaki-gazdasági tudásukkal és munkájukkal segítik,** és akik későbbiekben a templomok, gyülekezeti központok korszerű kialakítására és a műemlék épületek felújítására dolgoznának ki javaslatokat.

További terület, ahol előre kívánunk lépni, az az **ifjúsággal való kapcsolatunk erősítése.** Ennek első lépése volt az a pályázat, amelyet a 100 Ft-os alap terhére írtunk ki 15–24 éves fiataloknak 1848/49 eseményei emlékeinek a gyülekezeti életben való összegyűjtésére. A jövőben ezt a kapcsolatot szeretnénk jobban a missziói munka szolgálatába állítani. 1998-ban is meghirdettük a legszebb templomkert-, ill. temetőkert-pályázatot is, melynek díjait külön napirend keretében osztjuk ki. Az érdeklődés a pályázat iránt nem olyan nagy, hogy ezt minden évben meg kellene hirdetni. Nem mehetünk el szó nélkül amellett a munka mellett, amelyet **Benedek Károly** tagtársunk és testvérünk kifejtett! Köszönet illeti munkájáért.

Elnökségünk az elmúlt évi közgyűlés óta 3 kibővített ülést, s egy értekezletet tartott, amelyről a Presbiterben részletes tájékoztatást közöltünk, ill. a határozatokat minden területi szervezet elnökének megküldtük.

Mindezen munkánknak jó sajtója volt

1998-ban, de jobb is lehetne, ha területi szervezeteink tollforgató tagjai több beszámolót készítenének konferenciáikról, munkájukról az országos és a területi lapokban. Ez is szolgálat.

Amint látható tehát, **igyekszünk gyökereinket erősíteni: a hitben és ismeretekben erős presbitériumok kialakítása érdekében, de szeretnénk több gyümölcsöt teremni, egyházunk és népünk javára.**

Beszámolóm már tartalmazta 1999. évi feladatainkat is. A Szövetség rendezvény-naptára is – remélhetőleg – a közgyűlésre elkészül, és azt majd sokszorosítva terjesztjük.

Ezekben természetesen szerepelnek majd a hagyományos konferenciák is: a 8. nemzetközi konferencia terveink szerint Sárospatakon lesz, amelynek témája „**Kisebbségek határon innen és túl**”, különös tekintettel a **cigánymisszióra**, amely ügy valamennyi kárpát-medencei egyház nagy problémája és felelőssége.

A harmadik országos konferencia szokás szerint Tahiban lesz, szeptember elején. Ennek témája még nincs kidolgozva.

Terveink közé tartozik a Presbiteri Füzetek újabb füzeink, legalább két füzetnek kiadása.

1999. évi munkatervünk tehát szerves folytatása kíván lenni eddigi munkánknak. A rendszeres, hittel és becsülettel végzett munka nyomán növekedik a fa, erősödik gyökere, szaporodik gyümölcse.

Legyen ebben a kitaró munkánkban vezérlő Igénk Ézsaiás próféta intelme a 66. rész 8. verséből:

„Vajon egy országért csak egy napig kell vajúdni? Születik-e nép csak úgy egyszerűen?” Isten adjon nekünk erőt presbite-reinkért, egyházunkért, népünkért való vajúadásunkban!

Dr. Ritoók Pál

OLVASSUK LASSAN, GONDOS FIGYELEMMEL!

„A Krisztus Egyházának szolgálói, ha nevében gyönyörködnek, meglássák, hogy e nemes és szent neveket szelidséggel, türelemmel, lelki nyugalommal, gondnal, szorgalommal, vendégszeretettel, kitarással, józansággal és minden jelesebb erények összességével feldíszíteni igyekezzenek és hogy minden emberrel, amennyiben lehet, békességben éljenek!” (Második Endrődi Zsinat, 1555)

Az

Számadás a Presbiter c. lap 1998. évi szolgálatáról

Jelentésemet három fő témakörbe csoportosítva kívánom előterjeszteni.

Ezek:

1. Szerkesztési elveinkről,
2. 1998. évi munkánkról a tények nyelvén,
3. 1999. évi súlypontjainkról.

1. Szerkesztési elveinkről

Lapunk szerkesztésének irányát a **hit-beli és szakmai célkitűzések összhangja** határozta, határozza meg. Azaz: olyan cikkeknek, verseknek, elmélkedéseknek, gondolatoknak kívánunk teret adni, melyek hitet táplálnak, illetve építenek, s ezt szakmailag, nyelvi és biblikus alapon is igényesen valósítják meg. Minden cikknek, de még a képeknek is a 2000 év óta egyetlen nagy újságot, novumot kell közvetlen és közvetett formában hirdetniük. Ez pedig a testet öltött, földön járó, éretünk szenvedést, kereszthalált vállalt, harmadnapra feltámasztott Jézus Krisztus dicsőítése, az Atya és a Szentlélek közösségében. Ezt azzal a vallomásos lelkülettel végezték cikkíróink, szerkesztőbizottságunk tagjai, ami egyedül illő és méltó az élő Úr Jézus Krisztus által megszabadított, Benne békességet kapott tanítványokhoz, gyermekeihez. Bízom abban, hogy ugyanezt érezték meg lapunk Olvasói is, az ólombetűkön is átsugárzó megelevenítő Szent Lélek által. Áldassék érte Urunk, ahányszor csak ez egy-egy Olvasó szívében megtörténhetett!

Ma is vállaljuk, mert maradéktalanul érvényesnek tartjuk az első, 1992. január-jában megjelent lapindító számunk vezéroldálán olvasható **lelki programunkat: „Mindent Isten dicsőségére tegyetek!”** (1Kor 10,31). Ez részleteiben annak a munkatervnek fokozatos megvalósítását jelenti, amit lapunk hasábjain lelki és szakmailag is felelős szerkesztőként 1994-ben írt két cikkemben fogalmaztam meg „**A hitvallásos református sajtóról**”, illetve „**A magyar református sajtó megújításáért**” címmel (1994. januári szám, 8. o., 1994. júniusi szám, 8. o.). S bár hivatalos egyházi (sajtó)körökben visszhangtalan, illetve csak fintorgással fogadott maradt e két cikk, a Szövetség tagjaiban azonban pozitív, megértő, továbbgondolkodásra ösztönző visszhangra talált. Végül is ez

irgalom kultúrájáért!

volt az elsődleges cél! Ennek a **testvéri felhatalmazásnak, s később közgyűlési megerősítéssel elfogadott programnak a Presbiter szerkesztésében folyamatosan sikerült érvényt szerezni. Ezek az elvek** a következők: a lap szolgálja a maga eszköztárával a **missziót és az evangélizációt**; formálja presbitereink **református gondolkodásmódját**; erősítse, **konfirmálja hitvallásos lelkületüket**; gazdagítsa, tegye **személyessé a testvéri közösséget, a kommuniót**, kiváltképpen határon túli testvéreinkkel, részben úgy, hogy közöljenek ők maguk írásokat saját gondolataikról és hittapasztalataikról, részben úgy, hogy testvéri ölelésként eljuttatjuk hozzájuk lapunkat; nem utolsó sorban pedig azt az elvet említem, hogy a nemesen egyszerű nyomdai megjelenítéssel is hűek kívánunk maradni **református népünk széperékéhez, sajátos ízlésvilágához.**

Mindebben nem csak Olvasóink és szerkesztőbizottságunk megértése és egyetértése erősített meg, hanem a *nemzetközi keresztyén újságírás célkitűzéseivel végzett összehasonlítás is.* A nyugat-európai református egyházak és lapok **médiakoncepciói** (így pl. a német protestáns egyházaké, ami 1997-ben „*Esélyek és kockázatok az információs társadalomban*” címmel jelent meg, ugyanígy a svájci Protestáns Egyházszövetségé is) *alapvető szemléleti változást jeleznek.* Ez leváltani hivatott a világi médiák vonzásába sodródott, hozzájuk a kellő mértéken túl alkalmazkodó, elvilágiasodott eddigi egyházi koncepciót. **Az új szemlélet bátran és határozottan a másságra törekszik, mégpedig „az evangélium misszionáló megjelenítésére”.** Az információkat válogatás nélkül az emberekre zúdító média-túlkínálatban, tolatkozó versenyben célul tűzik ki az egyházak **az evangéliumtól inspirált publicisztika lelkileg is magas szintjének elérését.** **Ezzel törekszenek meghaladni a korábbi statikus felfogást, mely meglegedett az egyház órállói, távolságtartó szerepével.** Ma a jelszó: „*vegyüj be a való életbe, ott mutasd meg a hitedet, a reménységedet, a másságot, de úgy, hogy közben Jézus Krisztus gyermeke maradsz!*” Igen, ez a mi feladatunk is, pontosabban az, ami volt a kezdetek keresztyéneinek: „Elmenvén tehát, tegyetek tanítvánnyá...” – a Presbiter c. lap segítségével is! Ez bizony a hivatalosan 1000 éve keresztyén Magyarországon ma is a legfontosabb, égető feladat!

2. 1998. évi munkánkról – A tények üzenete

Tárgyévben 6 alkalommal jelent meg lapunk, összesen **21.200** példányban, 16 oldalon, hat színnyomatban (fekete, zöld, barna, téglavörös, bordó, kék). Az egyes számok példányai **3000–3700** között mozogtak. Az 1. és a 2. szám minden példánya elfogyott, alig tudtunk egy-egy támpéldányt „megmenteni”. A lapárát 60 Ft-tal tartani tudtuk. Lapunk közel 400 gyülekezetbe jut el, határon túli testvéreinkhez is nagyobb számban. A hat szám előállítási költsége **780.976 Ft** volt, amit a bevétel szinte teljesen fedezett. A postaköltség természetesen pluszban jelentős költségnövelő tényező volt, s előre láthatólag marad is. Ezt is beleszámítva, lapkiadásra a Szövetség 1998-ban **1.200.920 Ft**-ot fordított, bevétele **1.101.700 Ft** volt. Isten áldja meg mindazokat, akik ennek a szinte veszteség nélküli mérlegnek a tervezői és támogatói voltak! Ilyen mérleg a mai nagy veszteségeket termelő lapkiadás területén valóságos csoda!

További beszédes adatok:

Összesen **289 különféle műfajú anyagot** publikáltunk, 82 illusztráció is helyet kapott hasábjainkon. Fontosabb műfajok megoszlása: cikk 77, tudósítás 22, hír 80, vers 28, gondolat-illusztráció 18, ima 11, beszámoló 11, tájékoztató, felhívás, nyilatkozat, köszöntő, búcsúvétel összesen 21, elmélkedés 7. Grafika 44, fotó 38.

Törzsszerzőink: *Papp Vilmos* (14), felelős szerkesztő (12), *Füle Lajos* (9), *Hegyi-Füstös István*, *Szénási Sándor*, *dr. Ritóók Pál* (7), több anyaggal *dr. Ablonczy Dániel*, *Kolosváry Bálint*, *Kövespataki László*, *Vándor Gyula*, aki Urunk akaratóból hazatért. Szerkesztőbizottsági és cikkírói szolgálatában Megváltó Jézusa iránti lobogó szeretete, lélekmentő missziói tüze mindannyiunk számára feledhetetlen. A minden vigasztalásnak Istene áldja meg és vigasztalja meg Szeretteit! Hálásan megköszönöm több mint 130 cikkíróknak, hogy írásaikat tiszteletdíj nélkül, valóban Isten dicsőségére, olvasóink építésére szánták. A mennyei Főszerkesztő fogadja kedvesen áldozathozatalukat!

Tartalmilag igyekeztünk a fontosabb egyházi és nemzeti eseményeknek méltó helyet biztosítani lapunkban, így az 1848-as forradalom és szabadságharc 150. év-

fordulójának, az ez évi általános presbiterválasztások előkészítésének, a szekta-veszélynek, a kárpátaljai árvíznek. Közegyházi események közlésénél eredményesen hasznosítottuk a *Reformpresst*, egyházunk hivatalos háromnyelvű hírszolgálatának anyagait, többször is vettünk át cikkeket az erdélyi egyházkerület lapjából, a *Harangszó*ból is.

Nyomdaváltás: az elnökséggel egyetértésben megtörtént a nyomdaváltás előkészítése és lebonyolítása. Ezt az eddigi nyomdában bekövetkezett, főként személyi változások tették indokolttá. Nyílt pályázaton nyolc nyomda vett részt. Alapos pénzügyi, nyomdatechnikai összehasonlítás után elnökségünk úgy döntött, hogy a *Szászország Kiadó és Nyomda* kapja meg felkérésünket. Az ő árajánlatuk, kapacitásuk, termékminőségük a pályázatok közül leginkább tűnik olyannak, ami biztosítani tudja lapunk eddigi formai színvonalát. A szakvéleményezésben és a döntéselőkészítésben nagy segítségünkre volt *Kovács Gábor* ügyvezető igazgató. Miközben Isten áldását kívánjuk életére, egyben kérjük, kísérje munkánkat továbbra is az eddig tapasztalt hozzáértéssel, segítőkész tanácsaival és szeretetével!

Ezúton köszönöm meg a Presbiteri Szövetség Irodája dolgozóinak, illetve külső, önkéntes munkatársainknak, hogy a hat szám postázás előtti csomagolásának igen fárasztó, rövid idő alatt, nagy „hajtással” végzett odaadó munkájuk révén lapunk mindenhol időben érkezett meg. Az Úr áldása legyen rajtuk, meg rajtunk is, hogy továbbra is építhessünk reájuk!

3. Súlypontok 1999-ben

Befejezésül még néhány témakört kívánok jelezni, ami egyben a **tárgyévünkre vonatkozó munkatervnek** is tekinthető. Nyilvánvalóan a **presbiterválasztások eredményes és testvérien tapintatos** levezetése a legfontosabb feladat, amit cikkeinkkel is segíteni szeretnénk. Az elvi cikkek mellett hasznosak lehetnek példamutató életű és szolgálatú presbiterekről írt portrék, vallomások. Elképzelhetőnek tartok egy **presbiterfórumot** a lapban külön rovatként, ahová ezeket az írásokat elhelyezhetjük. **A jövő presbitere – a presbiterek jövője** témakör is ígérhet hasznos írásokat. Millenniumi előkészítéssel is foglalkoznunk kell.

(Folytatás a 12. oldalon)

(Folytatás a 11. oldalról)

Presbiter 2000. A jövő század Magyarország, benne egyházunk helye, szolgálata is lehet további téma. Dr. Cseh Lajos közreműködésével elindítjuk az Igéről-Igére rovatot, s ugyanő bibliaórai anyagaiból is felajánlott közlésre. Továbbra sem kerülhetnek le napirendről a szektaveszéllyel foglalkozó cikkek, ugyanígy a határon túli magyarság, illetve egyházak helyzete. Kiváltképpen három veszélyeztetett területre kell figyelni: Kárpátalja, Délvidékre, és Horvátországra. Várjuk a gyülekezetek életét bemutató tudósításokat! Komolyan gondolkodni kell körünk és környezetünk eldurvulásának irgalmatlan jeleiről, melyek már közöttünk, az egyházban is megjelennek, elsősorban az egymástól elszigetelő előítéletekben, miközben a leépülő, szegényes érintkezési formák pedig burjánzanak. Úgy gondolom, tartós programként kellene foglalkoznunk azzal a nagy kérdéskörrel, hogyan és mivel járulhatna hozzá Szövetségünk a könyörület és az irgalmasság lelki kultúrájának kibontakoztatásához!?

Legyen az Úr továbbra is lapunk, szerkesztőbizottságunk, cikkíró testvéreink őrizője, hogy ebben a felelős és fontos munkában senki és semmi ne tudja kedvünket szegni! Adja meg, hogy tudjuk szeretett református egyházunkat és népünket hittel, szakismerettel, minőségi Presbiterrel szolgálni 1999-ben is!

felelős szerkesztő

**A Magyar Református Presbiteri Szövetség
1998. évi zárószámadása és az 1999. évi költségvetés
(Tervezet)**

KIADÁSOK:	1998. évi költségv.	1998. évi tény	1999. évi költségv.
Személyi kiadások:	1.046.000	815.975	1.227.000
Hitéleti kiadások:	1.832.000	1.542.661	3.235.000
Működési költségek:	612.000	708.614	802.000
Személyi kiad. közt.:	773.000	478.813	776.000
Vegyes kiadások:	37.000	197.938	35.000
<i>Kiadások összesen:</i>	<i>4.300.000</i>	<i>3.744.001</i>	<i>6.075.000</i>
BEVÉTELEK:			
Tagdíjak:	460.000	468.430	486.000
Támogatások:	1.604.000	2.451.277	2.600.000
Adományok:	150.000	67.440	100.000
Hitéleti bevételek:	1.729.000	1.559.812	2.408.000
Vegyes bevételek:	91.000	161.467	180.000
Közterhek átfutó bev.:	266.000	138.198	301.000
<i>Bevételek összesen:</i>	<i>4.300.000</i>	<i>4.846.624</i>	<i>6.075.000</i>
1998. december 31-i egyenleg:	(+) 1.102.623		
A Számvizsgáló Bizottság 1998. január 19-i ülésén a zárószámadást megvizsgálta, azt rendben találta és az elnökségnek előterjesztette. Az elnökség azt megtárgyalta és az 1999. évi szövetségi közgyűlés elé terjeszti.			

Időszerű, sürgős műszaki, gazdasági és egyéb teendők

1. A tél elmúltával nézzük át a templom, gyülekezeti ház, parókia tetőzetét, vízelvezető rendszerét. Ne csak alulról. Járjuk végig a padlásokat is.

2. A fenti épületeket körülvevő kertek, udvarok rendbetétele, telet követő nagytakarítása fontos feladat. Majdani károkat megelőzhetünk (falak felnedvesedése, korhadó anyagok káros hatása stb.). Ugyanakkor megkönnyítjük a tavaszi munkákat.

3. A presbitérium vizsgálja át az egyházi temetőket. Ritkítsa az elvadult növényzetet. (Az akác irtásának megvan a maga hatása, természetes módja. Ne használjunk vegyszereket!) Nézze át a gazdátlan sírköveket. (Világért sem eladhatás végett, hanem esetleges balesetek megelőzése érdekében erősítsük meg őket, ha inognak.) Ehhez a munkához hívjuk meg az egész gyülekezetet.

4. Szervezzünk ifjúságunk részére zsoltármondó versenyt. Ennek megfelelő ideje a március.

5. Biztosítsuk most a feltételeket ahhoz, hogy nyáron hittanos táborokba vihessük gyermekeinket.

6. Most, tél utóján, tavasz legelején kell megszervezni a gyülekezeti utakat. Nem akármilyen időpontokban, hanem egy történelmi vagy egyházi évfordulóhoz kapcsolva. Mindenképpen a dologidőket figyelembevéve.

7. Ezeken kívül a helyi szükségleteket és igényeket figyelembevéve tervezzünk – s valósítsunk meg helyi programokat.

8. Ne feledkezzünk meg arról, hogy február 15-éig kell benyújtani az egyházközségeknek az 1998. évi adóbevallást a 9803. nyomtatványon.

9. Ne feledkezzünk meg arról sem, hogy munkavállalóinkat be kell jelenteni a biztosítottaknak az 1999. január 31-i állapotnak megfelelő jogviszonyáról.

10. Március 20-áig kell benyújtani az ún. önadózók személyi-jövedelemadó-bevallását.

Felhívás

Január 16-án leégett a bajánsenyei egyházközség lelkészlaka. Bajánsenye az Őrség középső községe – a 18 közül – a Vas megye és Szlovénia országhatár mellett. Őrség reformátussága pedig Dunántúlon az egyetlen református sziget, mely az ellenreformáció után is megmaradt. Tehát a reformációtól kezdve folyamatosan létezik. A falu és a gyülekezet lélekszáma a kommunizmus alatti tömeges kényszer-kitelepítések következtében egyharmadára apadt. De máris elkezdtek a helyreállítást. **Segítsük meg a magyar reformátusság e stratégiai pontján élő gyülekezetet újjáépítési adományainkkal.** *Cím: Református Egyház, 9944 Bajánsenye, Rákóczi út 4.*

A lelkészlak maga az Őrség legrégebbi lakóépülete, mely 1844-ben épült a reformkor klasszicizáló stílusában. Kicsinyben olyan volt, mint a Magyar Nemzeti Múzeum.

„A nemzedékváltásnak a hit energiáit kell magával hoznia”

Beszélgetés dr. Bölcskei Gusztáv püspökkel

– részlet –

– Nagyon nagy feladatot jelent egyházunk egésze számára az a választás, amelyik kis túlzással szólva a legnagyobb választás hazánkban, hiszen 1200 gyülekezetünkben meg kell újítani a tisztkart, a presbitériumot. Ez az egyházon belül biztosan a legtöbbet érintő választás, hiszen a 27 espereshez képest az 1200 presbitérium tagságának megújítása sokkal nagyobb feladat. Ügyelnünk kell arra, hogy ez a tisztújítás valójában azt szolgálja, hogy eleven hitű, energiájú presbitérium alakuljon ki, vegye át a stafétabotot azoktól, akik korábban hűségesen végezték ezt a szolgálatot, de talán megfáradtak. Mindenképpen nagy várakozással és reménységgel kell néznünk e folyamat elé.

A Magyar Református Presbiteri Szövetség immáron egy év óta azon fáradozik, hogy a maguk részéről jól készítsék elő ezt a választást. A Presbiter című szövetségi lap is rend-

szeresen foglalkozik a választás szempontjaival. Legutóbbi számunkban egyoldalas ajánlás is olvasható a választás időzítéséről. Tehát igyekeznek felkészülni, felkészíteni a nemzedékváltásra...

– Ennek a nemzedékváltásnak a hit energiáit kell magával hoznia. Akkor lesz áldásos ez a változás és változtatás. Ugyanakkor nagyon tapintatosan és szeretettel kell elvégezni ezt a változtatást, hogy senki ne sérüljön meg ebben a folyamatban. Nyilvánvalóan mindenkinek meg kell értenie, hogy senkit nem váltanak le, senkit nem küldenek el, hanem lejár a megbízatása. Az a jó, ha a gyülekezetekben még intenzívebben elkezdődik, vagy éppen folytatódik a keresés: kik azok, akik megszólíthatók, mert csak így remélhetjük azt, hogy felelős közösségek jönnek létre...

(Reformpress)

Jelölés missziói titkári tisztségre

A Magyar Református Presbiteri Szövetség elnöksége január 22-i ülésén foglalkozott az elhunyt Vándor Gyula missziói titkár helyébe történő új missziói titkár jelölésével, mivel a Szövetség alapszabálya értelmében ilyen esetben az elnökség joga a jelölés.

Az elnökség egyhangúlag MIKÓ Lászlót jelöli erre a tisztségre, mint akit már az 1997. évi tisztújításkor erre a tisztségre Vándor Gyula mellett jelöltek. MIKÓ László 68 éves, nyugalmazott kutató villamosmérnök, az Újpest Belsővárosi Egyházközség presbitere, a Budapest Északi Egyházmegye tanácsosa, a Bibliaszövetség tagja.

Egyháztörténelem presbitereknek

Mint köztudomású, ebben az évben országsszerte új presbitériumok szerveződnek egyházunkban. Az előkészületek már folynak. Újra-
választandó és leendő presbitereink a legtöbb helyen gyülekezeti képzésben vesznek részt. Nem tűnik talán hiábavalónak, ha ezzel a
most nyíló sorozattal rövid, tömör egyháztörténelmi összefoglalást adok. Összeállításához vezérfonalképpen dr. Révész Imre „Egy-
háztörténelem” című tankönyvét használtam, kiegészítve számos hozzákapcsolható szakirodalmi adattal. Tekintve azonban, hogy efféle
hatalmas terjedelmű anyagot hiánytalanul összepréselni képtelenség – ezért az Olvasóktól szíves türelmet kérek munkám fogyatékos-
ságai miatt. Az itt közreadott anyagot a karcagi gyülekezet presbitériuma előtt két téli évjárat során előadtam.

Ha pedig szerény szolgálatom által több Olvasó lelkében az élő hit erősödne – azért a mindenható Istennek adassék dicséret, dicsőség!

AZ ÓKOR EGYHÁZA

1. Az első keresztyének országa:

– a római birodalom: – az akkori világ 80%-a, amely a hadsereg, az államszer-
vezet, a jog és a görög nyelvhasználat ter-
én hatalmas egység volt. A birodalom-
ban valláskeveredés (= szinkretizmus) a jel-
lemző.

– az első gyülekezet: Jeruzsálemben, az
első pünkösd napján alakult, amikor Péter
apostol prédikációjára 3000-en keresztel-
kedtek meg (ApCsel 2). Az ősgyülekezet
létszáma napról-napra gyarapodott. Legna-
gyobb terjesztői a zsidók voltak; a diaspó-
ra-zsidóság (diaszpóra = szétszórt) görö-
gül beszélt.

– az üldözéseket a zsidó vallási és pol-
gári vezetők kezdték; eleinte megvessző-
zés, börtön járt. István (az első diakónusok

egyike) azt hirdette, hogy Isten tisztelete
nincs a jeruzsálemi templomhoz kötve, és
nem elegendő a törvény külsőleges meg-
tartása. Ezért agyonkövezték. Ő lett az el-
ső vértanú.

2. Pál apostol is diaszpóra zsidó volt. Ki-
likiában Tarsus városban (Kis-Ázsia) szü-
letett. Atyja római polgárjogot nyert fari-
zeus volt. Jeruzsálemben Gamáliel (Szán-
hedrin = Nagytanács elnöke) iskolájában
rabbinak tanult. Gyűlölte a keresztyéneket.
A damaskusi úton megjelent néki Krisz-
tus: „Saul, Saul, mit kergetsz engemet?”
(ApCsel 22,7). Ez egyszersmindenkora
megfordította élete útját: az üldözőből –
apostol lett! Damaszkuszban kezdte hir-
detni az evangéliumot, amelyre szentírás-
ismerete, rabbitudománya, vitakészsége
alkalmassá tette. Jeruzsálemben, majd An-

tióchiába ment – meggyőzte Péter, János,
Jakab apostolokat isteni küldetéséről.

Három missziói útja volt:

1. 42–46: Ciprus, Kis-Ázsia – a zsidók
nem szerették, de a pogányok örömmel
fogadták.

2. 51–54: Kis-Ázsiából átkelt Európá-
ba, Macedóniába – ezzel a keresztyénség
színhelyét Európába helyezte. Munkálko-
dott Filippiben, Thesszalonikában, Bérea-
ban, Athénben, Korinthusban.

3. 55–58: Efézusban (3 év), majd Rómá-
ban élt évekig; Néro császár bárdal vé-
geztette ki (64–67 körül).

Pál apostol élőlőszóval és írásban hirdet-
te az evangéliumot. Ő tette a keresztyén-
séget világvallássá – és átláptálta Nyu-
gatra. 13 levele maradt ránk.

Dr. Fazekas Mihály
Karcag

NYITOTT SZEMMEL

IMAHÉT – ÍMMEL-ÁMMAL?

Micsoda különbség...!

– Örömmel, hálaadással kapni a lehető-
ségen, s felbuzdult szívvel indulni el egy
új úton;

– vagy felsőbb rendelkezésre hallgatva,
s az évtizedesen bevett szokásokra építve
unottan lebonyolítani egy rendezvényso-
rizatot...

Vajon melyik hozzáállás gyakoribb ma
házánkban az Egyetemes Imahét vonatko-
zásában?!... Nem tudom, csak azt látom,
hogy szaporodik az utóbbi!

Ha visszagondolok az első imahetekre,
amelyeket egy, a keresztyéneket háttérbe,
peremre szorító rendszer idején rendez-
tünk meg nagy örömmel, lelkesedéssel – s
összehasonlítom a manapság csökkenő
érdeklődés mellett, észrevehetően kedvet-
lenül lebonyolított összejövetellekkel – le-
hangoló gondolataim támadnak...

Már nem is vágyunk az egységre, vagy
nem hiszünk benne, hogy Urunk meg
akarja valósítani? Avagy ha már nem üldö-
znek bennünket, akkor nem is érdekel
tovább a másfélekezeti testvéreinkkel va-

ló kapcsolat lehetősége? Uldözésre van
szükségünk ahhoz, hogy egymásra talál-
junk? Netán azért ábrándulunk ki az öku-
menéből, mert az élő hitet nem ismerő
emberek összekeverik a keresztyének
egységét a pogány szinkretizmussal? Ez
utóbbi miatt akarjuk kiönteni a fürdővíz-
zel együtt a gyermeket?

Hallottam ui. már olyan véleményt, hogy
az ökumenizmus közel áll a szinkretizmus-
hoz. Pedig csak arról van szó, hogy a Sá-
tán igyekszik minden pozitív, keresztyén
kezdeményezést az ellenkezőjére, fonák-
jára fordítani!... S valóban, azokat, akik
csak úgy általában „istenhívők”, de nem
Jézus Krisztus megváltottai – azokat meg
is tudja téveszteni olyasmivel, hogy (állí-
tólag) minden vallás egy Istent imád...

Nem avult el, s nem is avul el – amíg
tart a kegyelem korszaka – Söderblom ha-
sonlata, amely a kör szélén álló egyházak-
nak a kör közepén álló Jézus Krisztushoz
való közeledéséről szól! Ezt a közeledést
csak a – sajnálatosan felerősödött – fele-
kezeti fundamentalizmus utasítja el.

Ne felejtjük el: az ökumené kezdetben
csak a protestáns (tehát evangéliumi ke-
resztyénséget valló) egyházak mozgalma-
ként indult. Ehhez először az ortodox egy-
házak, majd – nem szervezettelileg! – a római
katolikusok is csatlakoztak. Ez eddig Isten-
től áldott fejlődés volt, hiszen minden
krisztushívőnek helye van az ökumenében.
Felejtethetetlen az az öröm, melyet annak
idején éreztünk afelett, hogy mind több ke-
resztyén (keresztyén) hívővel foghatunk
kezet! A középpontban álló Krisztus nélkül
azonban eredeti mivoltából fordulna ki az
ökumené! Az iszlám bosszúálló Istenének
nincs köze hozzá; nem is beszélve a tucat-
nyi (vagy még több?) „istenséget” imádó
hindú Krisna-vallásról, vagy az isteniesült
ember (Buddha) tiszteletéről. Csak a ke-
resztyének (keresztyének) imádnak egy,
közös Istent, azt, akit „soha senki nem lá-
tott, az egyszülött Fiú, aki az Atya kebelén
van, jelentette ki Őt” (Ján 1,18). Ha a hit-
nek ezen a kőszikláján állunk, nem kísért-
het meg semmiféle szinkretizmus!

Azzal a személyes bizonyágtétellel
szeretném befejezni ezen írást, hogy szá-
momra boldogító öröm szót érteni min-
denkivel, aki „hiszi, hogy Jézus a Krisz-
tus”, mert az testvérem, hiszen ő is „Isten-
től született” (1Ján 5,1), attól függetlenül,
hogy melyik keresztyén felekezethez (de
nem bármelyik valláshoz) tartozik!

Kövespataki László

Meghívó

A Magyar Református Presbiteri Szövetség alapszabályának és az elnökség határozatának megfelelően

1999. február 27-én

10 órakor a Ráday Kollégium dísztermében

(Budapest IX., Ráday utca 28., II. emelet)

tartja évi rendes közgyűlést,

amelyre a Szövetség minden tagját és az érdeklődőket tisztelettel meghívja.

A közgyűlés napirendje:

- 10.00: Megnyitó áhítat. *Horkay László*, a Kárpátaljai Református Keresztyén Egyház püspöke.
- 10.35: Elnöki megnyitó. A napirend elfogadása. *Balla Tibor* elnök.
- 10.45: A presbiterek feladatai és munkája a Kárpátaljai Református Keresztyén Egyházban. *Dr. Oroszi Pál* főgondnok.
- 11.30: Szóbeli kiegészítés a főtitkári jelentéshez, amely a Presbiter 1999/1. számában megjelenik. *Dr. Ritoók Pál* főtitkár.
- 11.45: Szóbeli kiegészítés a Számvizsgáló, ill. a Gazdasági Bizottság jelentéséhez, amely összevont formában a Presbiter 1999/1. számában megjelenik.
- 11.55: Előterjesztés a Szövetség alapszabályának, szervezeti és működési szabályzatának módosítására. *Dr. Papp Emil* jogtanácsos.
- 12.00: Beszámolókiegészítés a Presbiter c. lap 1998. évi munkájáról. *Békefy Lajos* felelős szerkesztő. A beszámoló a Presbiter 1999/1. számában megjelenik.
- 12.10: A legszebb templomkert pályázat díjkiosztása. *Balla Tibor* elnök.
- 12.20: Jelölés missziói titkárra és a missziói bizottság tagjaira. Szavazatszedő bizottság választása. *Balla Tibor* elnök.
- 12.30: Missziói titkár- és bizottságválasztás.
- 12.45: Ebédszünet.
- 13.30: A szavazás eredményének kihirdetése.
- 13.40: Hozzászólások, javaslatok az előterjesztett dokumentumokhoz és a határozati javaslatokhoz.
- 14.30: Válaszadás, a határozati javaslatokról történő szavazás.
- 14.45: Elnöki zárszó. Imádság. *Balla Tibor* elnök.

A küldöttek névre szóló meghívót kapnak.

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa.

Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: *Dr. Bodolay Géza, Dr. Ritoók Zsigmond, Hegyi-Füstös István, Dr. Papp Vilmos, Dr. Cseh Lajos, Kövespataki László, Winter Silvia*. Felelős szerkesztő: *Békefy Lajos*. Felelős kiadó: *Nagy Ferenc József*. Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Budapest, Ráday u. 28. Telefon: 218-02-66. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 360,- Ft, külföldre (a velünk határos országokba) 900,- Ft, Európa és a tengerentúl más országaiba 15\$. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. *Lapunk fenntartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbitériumai nevében!* Készült a Százszorszép Kft. nyomdájában. Felelős vezető: *Vas Ágota*. Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza! Egy példány ára: **60 Ft**.

A LEGSZEBB TEMPLOMKERT, ILLETVE A LEGSZEBB TEMETŐKERT PÁLYÁZAT

eredményhirdetése

Az 1999-re kiírt legszebb templomkert, ill. temetőkert pályázatra beérkezett jelentkezők kertjeit a bizottság a helyszínen megvizsgálta és annak alapján az elnökségnek az alábbi díjak odaítélését javasolta, amelyet az elnökség 1999. január 22-i ülése el is fogadott.

1. díjat nyert

a *Debrecen Nagyerdei Egyházközség* templomkertje és ezért 15.000 Ft jutalomban részesül.

2. díjat nyert

a *Budapest Kőbányai Egyházközség* templomkertje és a *Pákozdi Egyházközség* templomkertje, ezért egyenként 10-10.000 Ft jutalomban részesülnek.

3. díjat nyert

az *Izsáki Egyházközség* templomkertje, ezért 7000 Ft jutalomban részesül.

A bíráló bizottság két külön díjra is javaslatot tett, amelyet az elnökség szintén elfogadott.

Külön díjban

részesül a *Jászkiséri Egyházközség* temetőkertje, mint egyetlen ilyen pályázó, és 4000 Ft jutalomban részesül.

Külön díjat

nyert a *Pécs-Belvárosi Egyházközség Hirdi Szórványának* templomkertje, mert jóllehet templom még nincsen, de a templomkert virágai mellett konyhakertet is létesítettek, amelyből származó termékek bevételeit a templomépítés költségeire gyűjtik. A különdíj összege szintén 4000 Ft. A bíráló bizottság és az elnökség megköszöni a pályázóknak szép munkájukat és gyülekezetükre Isten gazdag áldását kéri. Az elnökség köszönetet mond a bíráló bizottságnak, különösen is *Benedek Károly* testvérünknek, aki a bírálatok szakszerűségéhez és az elbírálással járó adminisztratív munkához nagymértékben hozzájárult.

A díjakat az 1999. február 27-i közgyűlésen ünnepélyesen osztjuk ki.